

Rácz András

Orosz–amerikai viszony Helsinki után: az orosz stratégia korlátai

Donald Trump amerikai és Vlagyimir Putyin orosz elnök 2018. július 16-i találkozója könnyen fordulópontot jelenthet az amerikai–orosz viszonyban. Az, ahogyan az amerikai elnök Helsinkiben nyíltan elhatárolódott a saját nemzetbiztonsági szolgálatai által összegyűjtött és július 13-án nyilvánosságra hozott, a 2016-os amerikai elnökválasztásba való beavatkozásról szóló információktól, minden bizonnyal példa nélküli. Hasonlóan ritka az a – republikánus–demokrata megosztottságon átívelő – belpolitikai felháborodás is, amit az elnök helsinki nyilatkozata, majd az azt követő, önmagának is napi szinten ellentmondó magyarázkodássorozata keltett.

Ami a Kremlt illeti, a találkozó előtt és alatt az orosz stratégia egyértelmű volt: tovább mélyíteni a szakadékot Trump és az amerikai adminisztráció többi része között. Ezt mutatta az orosz állami propagandának a találkozó előtti tevékenysége és a Helsinki utáni nyilatkozatok is. Moszkva reménye szerint így tartósan gyengíteni lehet mind az amerikai politika működőképességét, mind a NATO egészének koherenciáját.

Helsinki belpolitikai szempontból sikeres volt Putyin számára, hiszen egyértelműen győztesként került ki a megbeszélésből. A belpolitikai profit azonban múlandó: a találkozó nem volt képes visszafordítani a futball-világajnokság első napján bejelentett, radikális nyugdíjkorlát-emelés okozta népszerűségvesztést.

A külpolitikai kilátások pedig kifejezetten borúsak. Trump kiszámíthatatlansága és inkoherenciája egyre jobban zavarja nemcsak a Nyugatot, de Moszkvát is. Ráadásul az elnök – függetlenül attól, hogy az oroszokkal való összejátszás vádja végül igaznak bizonyul-e – részben inherens alkotmányos korlátok miatt, részben pedig az adminisztráció és a törvényhozás egyre erősödő ellenállása miatt egymaga láthatóan képtelen olyan változásokat keresztülvinni, amelyek Moszkva számára kedvező módon alakítanák át a Nyugat és Oroszország kapcsolatait. Ez jól látszik mind a Krím el nem ismerésén, mind a szankciókon, mind a rakétavédelmi rendszer folytatódó fejlesztésén.

Mindezekén túl Helsinki után minden bizonnyal új lendületet kap a Robert Mueller különleges ügyész által folytatott, az elnökválasztás kapcsán Trump és az oroszok közötti esetleges összejátszásról szóló vizsgálat is. Annál is inkább, mert az amerikai adminisztrációból egyre több olyan, Oroszországgal kapcsolatos anyag lát napvilágot, amely kellemetlenül érinti Trumpot és a stábját. Gondolhatunk itt akár a július 13-i, az elnökválasztás kapcsán tizenkét orosz hírszerzőtiszttel név szerint megvádoló jelentésre, akár a Helsinki előtt egy nappal őrizetbe vett Marija Butyina ügyére.

Összességében tehát, bár az orosz stratégia olyan értelemben rövid távon sikeres, hogy tovább mélyülnek a törésvonalak Trump és a saját adminisztrációja között, egyre kevésbé tűnik biztosnak, hogy a feszült helyzetből a jövőben Trump kerül majd ki győztesen.

Ami a magyar külpolitikát illeti, lehetséges, hogy ahelyett, hogy Budapest továbbra is a Trumppal való találkozót tekinti abszolút prioritásnak, célszerű volna nagyobb súlyt fektetni az adminisztráció különböző szintjeivel való kapcsolatok erősítésére, szükség esetén akár komoly belpolitikai koncessziók árán is.